

Синишин В.В.

Арич М.І., к.е.н., доц.

Національний університет харчових технологій, м.Київ, Україна

ОПОДАТКУВАННЯ ТОРГІВЛІ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ В УКРАЇНІ

Метою здійснення будь-якої господарської діяльності, у тому числі операцій із цінними паперами (придбання, відчуження тощо), є отримання прибутку (доходу), який, в свою чергу, підлягає оподаткуванню. При цьому, законодавство України, яке регулює питання оподаткування операцій із цінними паперами має низку невизначених питань та потребує більш глибокого дослідження з метою наступного його вдосконалення.

Проведене дослідження особливостей та умов оподаткування операцій з цінними паперами в Україні було здійснено на основі використанні теоретичних методів наукових досліджень (аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення, індукція, дедукція, пояснення, класифікація тощо), а також ґрунтується на аналізі діючих нормативних документів України, низки підзаконних актів та роз'яснень компетентних органів державної влади.

Законодавство України дає визначення цінного паперу як документу установленної форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, яка має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам.

Для цілей оподаткування торгівлі цінними паперами визначено, що прибуток, який отримується із операцій з цінними паперами, є інвестиційним прибутком і належить до оподатковуваного доходу. При цьому, інвестиційний прибуток розраховується шляхом віднімання від доходу, отриманого від продажу цінних паперів, витрат на придбання таких цінних паперів. Якщо виникає позитивне значення – з нього сплачується податок.

Платниками податку є: фізичні та/або юридичні особи – резиденти або нерезиденти (в тому числі їх відокремлені підрозділи), які проводять операції з деривативами або операції з продажу, обміну або інших способів відчуження цінних паперів, крім деяких виключень. Основною ставкою з доходу фізичних осіб складає 18%, військового збору – 1,5%. Обов'язок по нарахуванню та перерахунку до бюджету податку з інвестиційного прибутку покладається на торговця цінними паперами, який виступатиме податковим агентом та вирахує з отриманого інвестиційного прибутку податок.

Варто відмітити, що інформація про отримані дивіденди та інвестиційний прибуток включається до декларації про майновий стан та доходи, яка має бути подана до податкової інспекції за місцем реєстрації платника податків.

Порівняно новим інструментом фінансового ринку України є криптовалюта (віртуальний актив), питання оподаткування якої досі залишається неврегульованим. Криповалюта не є грошовими коштами, валютою і платіжним засобом України, валютною цінністю, електронними грошима, цінними паперами.

Таким чином, визначено, що деякі питання оподаткування згаданих операцій врегульовано на недостатньому рівні які, в свою чергу, не сприяють збільшенню кількості інвесторів на українському фондовому ринку. Однак, ухвалення відповідних законопроектів створить сприятливе середовище для функціонування суб'єктів, які здійснюють операції з віртуальними активами.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>.

2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо оподаткування операцій з криптоактивами» №2461 від 15.11.2019 [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>.